

GAZETA TRANSILVANIEI.

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci. Număr de Duminică 8 franci pe an.

Redacţia,
Tipografia şi Administraţia:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 cor., Fără dus acasă pe an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor., pe 1/4 an 5 cor. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învolală. — Reclame pe pagină a 3-a un şir 20 bani.

Nu există partid naţional?

De Dr. Ludovic Csato.

De câte ori vre-un deputat român, membru al partidului naţional, îşi începea discursul cu cuvintele: „în numele partidului naţional român”, — tot de atâtea-ori, din diferite părţi ale camerei, se auzeau glasuri desperate patriotice: „Astfel de partid nu există!”

În loc ca patrioţii aceştia drăguţi, saturaţi de „ideea de stat maghiar”, să invoace argumente, în loc ca să discute calm şi cuminte, precum s-ar cuveni unor părinţi ai patriei, ei recurg la sistemul de discuţiune specific maghiar, ei neagă existenţa partidului nostru, ei închid ochii, ca să nu ne vadă, iar dacă ne apropiem de ei ca să le deschidem puţin ochii, ei tipă înspăimântaţi, căci primejdia e aproape: noi atentăm la viaţa lor scumpă...

La început ne înţeştam pumnii de mânie la auzul acestor vorbe. Dar acum deprinşi şi cu acest rău, mai curând compătimim pe sărmanii nenorociţi, cari cu mania lor de a nega cu orice preţ, ne dau dovezi — graitoare, că sunt buni de legat şi copti pentru casa de nebuni.

Căci nu e nebun şi încă de cea mai primejdioasă specie acela, care neagă existenţa partidului naţional român, tocmai atunci, când partidul acesta îşi are reprezentanţii săi în parlament, tocmai în momentul când un reprezentat (deputat) al partidului stă la zece paşi în faţa nebulului şi vorbeşte răspicat şi ungureşte în numele partidului naţional, desfăşurând programul nostru şi arătând păsurile şi pretenziunile acestui partid? Ce argument şi ce dovadă ar mai aştepta un astfel de patriot îndârjit, pentruca să creadă şi să fie convins, că da, există partid naţional? Aşteaptă,

poate, omul nostru un argument mai drastic, pentruca să-l trezească din somnul adânc, să vadă cruda realitate în apropiere nemijlocită, să simţească, şi să creadă în sfârşit, că există partid naţional român!

Dar rând pe rând, s-au convins oamenii politici maghiari, că tactica practică până acum, de a închide ochii, de a nega existenţa partidului român, nu e ducătoare la scop. Înzadar zice şi zbiară în gura mare, că pe întinderea Transilvaniei şi a Ţării ungureşti nu există partid naţional român, nu există chestiune de naţionalitate, şi, poate, nu există chiar nici un Român... Lumea a răs în pumni şi a răspuns patriotului înflăcărat scurt dar la înţeles: „nebulule, nebulule!”

S-a schimbat dar deviza. Nu ajunge, ca să negăm existenţa partidului român, ci trebuie de fapt să-l şi nimicim! Dar şi până când s-ar ajunge acest scop, trebuie produsă aparenţa, că nu există un partid naţional român, sau că, cel puţin, partidul e slăbit, poporul nu mai urmează pe fruntaşii intransigenţi de până acum, în ori ce caz majoritatea poporului este aderentă a unui partid maghiar, a partidului guvernamental. Iată, de ce trebuia înfrânt la ultima alegere partidul naţional român. Era dat signalul şi era dată porunca: trebuie impedit cu orice mijloc — fie cât de ticălos — ca să pătrundă în parlament un număr mai mare de deputaţi români. În schimb deputaţii de naţionalitate română, dar cu program guvernamental, trebuie să fie, cu orice preţ, mai mulţi decât deputaţii naţionalişti.

Ca astfel puţinii deputaţi naţionalişti, în urma numărului disparent, să nu poată fi un factor politic important. Iar în sus, la Viena, guvernul să-şi poată mai uşor justifica politica de asuprire. Şi să poată dovedi

„negru pe alb”, că nu poate fi vorba de un partid naţionalist, de aspiraţiuni naţionale şi de pretenziuni juste, cari ar fi reclamate de grosul poporului românesc. Căci dacă Coroana, sau alţi factori politici din Austria, ar clătina din cap nedumeriţi şi neîncredători, iată — zice nobilul guvern — aici sunt cifrele: cinci deputaţi români naţionalişti şi aproape zece deputaţi români, membrii ai partidului muncii!

Guvernul ştie însă foarte bine, că succesul acesta e trecător, este o clădire frumoasă ridicată în pripă, căreia însă îi lipseşte un fundament trainic, aşa, că la adierea celui dintâu vântuleţ, totul se prăbuşeşte şi nimic nu rămâne! Vor fi încă alegeri, şi atunci conştiinţa naţională, deşteptăciunea şi ţăria de suflet — tot atâtea însuşiri nobile, inerente rasei latine — face-vor eroi neînvinşi din toţi alegătorii români, cari vor şti să ducă la izbândă, în toate cercurile româneşti, drapelul partidului naţional!

Dar pentru a se evita o astfel de eventualitate neplăcută pentru guvern şi primejdioasă pentru ideea de stat maghiar, trebuie de pe acum încercat totul, ca partidul naţional să fie slăbit şi, dacă se poate, nimicit! Trebuie produse în mod artificial certe şi rivalităţi între conducători, trebuie să fie susţinuţi şi calumniaţi fruntaşii...

Tot din acest motiv ni-se întinde o mână de pace şi ni-se spune o vorbă dulceagă. Ca pe cei slabi şi pe cei timizi să-i prinză în mreaja veninoasă, de unde nu mai este scăpare. În aceiaşi vreme auzim şi vorbe răstite şi pocnete de puşti, vedem pumni, ce se ridică ameninţători! Sistemul acesta sună celor tari şi celor neînfricaţi, pentru ca aceştia să fie terorizaţi, să fie izbiţi la pământ, ca să li-se smulgă din suflet curajul

şi nădejdea. Confuzie generală şi deprimare generală, ca în această apă tulbure să poată pescui guvernul Khuen-Héderváry, ca în sfârşit să-şi vadă visul cu ochii, să vadă ridicându-se pe ruinele partidului naţional — partidul românesc guvernamental!

Şi pentruca munca lor păcătoasă să fie accelerată, pentruca izbânda lor, peirea noastră, să nu întârzie mult, pus-a guvernul în mâna părintelui Mangra cuţitul ucigaş, ca şi acesta să împartă lovituri de moarte fraţilor şi părinţilor săi. Şi Mangra, în hiperzelul păcătos de a aduce serviciu stăpânului său, invoacă ordonanţa unui ministru de interne, prin care se disolvă comitetul naţional şi se atentează în mod volnic şi ilegal la existenţa partidului naţional român. Dar Mangra vrea să fie mai catolic decât Papa! Ordonanţa aceasta este în aşa măsură ilegală şi absurdă, că nici stăpânii lui Mangra nu cutează şi nu pot să o execute cu toată rigoarea şi cu toată consecvenţa. Dar Mangra uită sau nu ştie, că ordinaţiunile unui ministru trebuie să fie în congruenţă cu legile ţării. Altcum ordonanţa aceea e ilegală şi nu este dator să o respecteze nimenea.

E de prisos ca să mai inzist asupra acestui punct. Nu trebuie să fi iurist, nici doctor în ştiinţele politice, pentruca să ştii şi să înţelegi, că ministrul de interne n-are drept ca să cenzureze programele partidelor politice, şi că existenţa unui partid politic nu poate fi pendentă de aprobarea prea graţioasă a cutărui ministru sau guvern! Orice partid are drept de existenţă; bunăoară şi un partid republican.

Un guvern, care profesează alte vederi, decât acestea, acela subminează cu mâni sigure prestigiul ţării şi duce la catastrofă sigură statul. Un stat nenorocit condus de astfel

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

In Maramureş.

— Schiţă de călătorie —

de C. I. Sânjoanu.

— Urmare. —

V.

După aceste abateri putem să ne continuăm calea pe „drumul Ardealului” mai departe, către Sighet, în direcţiune nord-vestică.

Între Cuhe şi Rozavlea învecinată conduc preste Iza 2 vaduri, uneori anevoie de trecut din cauza ploilor, cari măresc belşugul de apă al râuleţului. Preste cel dintâu trec carele cu boi şi femeile sulcate la leud, preste al doilea la Şieu şi Botiza.

Leudul aparţinea voivodatului din Cuhe al lui Bogdan şi la 1365 trecu în posesiunea fiilor lui Sas Vodă. Această donaţiune se pare însă, că n-a avut nici o valoare reală, donatorii nu vor fi intrat niciodată în posesiunea acestei moşii unde din strămoşi mai avea moşii şi un anumit Tudor recte Thador, dintre a cărui fil unuia lui Balea (Valentinus olahus) carele luase parte la luptele de pe câmpiile Bul-

gariel împotriva Turcilor, regele Sigismund la 3 Decembrie 1419 îi întăreşte dreptul de posesiune asupra întregului kneziat al Românilor regeşti din leud¹⁾. Această familie Balea există în leud şi astăzi²⁾. La 1451 moşia trece în posesiunea mai multor altora între cari era şi George Peterman din Şieu, designându-se cu aceiaşi ocaziune şi hotarele moşiei; din acest prilej nu protestează nimenea³⁾, căci cea mai mare parte a moşiei rămâne şi de astădată în posesiunea familiei Balea. La 3 Martie 1459 în senzul unui mandat al lui Matei Corvinul, primesc George Gorzo şi Ioan de leud 7 sesiuni iobăgeşti şi 2 curii nobilitare din această moşie⁴⁾. La 19 Februarie 1471 a patra parte din moşia leud trece în urma mandatului de întroducere dat din partea comitelui Ioan de Rozgon (Rozgonyi János) în posesiunea unui Blaj, unui Ioan şi unui Alexă⁵⁾.

În timpurile vechi, acest Maramureş, carele era vestit încă înainte de cucerirea Daciei prin divul Traian, ca bogat în mine de sare, avea şi aici ca şi la apropiată Dragomireşti saline bogate⁶⁾ în vremuri

¹⁾ Mihályi: O. C. p. 245—246.

²⁾ Ibid p. 271.

³⁾ Ibid p. 355—357.

⁴⁾ Ibid, p. 421.

⁵⁾ Ibid p. 510.

⁶⁾ Ibid 619.

mai apropiate, poate pe timpul voievozilor români dela Cuhe exista aici şi o întăritură, o „Celate” de lemn, despre care a ajuns până la noi abia numai amintirea.

Al doilea vad preste Iza se află în apropiere de comuna Rozavlea şi conduce în comuna Şieu situată imediat lângă ţărâmul stâng al acesteia, de unde apoi conduce mai departe un drum printre dealuri şi deluleţe la Botiza.

Şieu ori Şaiul are cam 1150 locuitori Români şi în parte Ovrei. Ca toate comunele noastre din Maramureş îşi are şi comuna aceasta biserica sa unită şi şcoala confesională, aşa, „mai la modru”, cum îi permite sărăcia acestui popor, frate vitreg al gliei odrăzlite, să-şi exprime în sufletirea sa şi încrederea nestrămutată în sosirea vremurilor celor bune, încrederea aceea care ne-a călăuzit cu izbândă prin ceaţa groasă a veacurilor multe!

Şieu era o moşie a puternicei şi bogatei vite a Bogdăneştilor. După moartea lui Iuga, — Şieu, învecinată Botiza, apoi Vişeu de jos şi de sus trec în posesiunea fiului acestuia, Ştefan, carele avea 4 feciori, Mihail, Sandru, Alexă şi Niccoară şi 3 fete, Scora, Baba şi Margareta, aceasta din urmă măritată după un notar la Baia sprie din învecinată „varmeghie” a Sătmarului. Prin o scrisoare dată din 1385 la Sighet fraţii dăruiesc de bună voie,

nesiliţi de nimeni („non coacti, non compulsi, scilicet bona mentis voluntate”) suzorilor lor a patra parte din moşile ce le aveau pe teritoriul comunelor înşirate mai sus, drept moştenire părintească⁷⁾. Prin rescriptul regelui Sigismund datat din Caşovia la 21 Aprilie 1411 moşia trece ca şi cea dela Leordina şi încă între aceleaşi condiţiuni, pentru aceleaşi merite, asupra acelorăşi persoane, amintite acolo, a ramurei din Dolha a nepoţilor şi strănepoţilor bogdăneşti⁸⁾. Cu o zi mai târziu, la 22 Aprilie a aceluiaş an, regele Sigismund porunceşte introducerea donatorilor în posesiunea moşilor conferite, ceea ce se întâmplă fără a se ridica protest din partea cuiva⁹⁾. Cu 8 ani mai târziu întâlnim la Şieu, leagăn al familiilor fruntaşe române Man şi Dunca, pe acel Peterman sau Petriman fiu al lui Petru din Şieu, despre care am amintit şi mai sus, că nu poate să fie altcineva decât un „Petru (fiul lui) Man; acesta, la 1419, în urma unui mandat datat la 1419 din Alba regală e introdus în posesiunea părţii a treia a unei moşii din Şieu şi în partea jumătate a unei mori, tot aici, fără contra-zicere¹⁰⁾.

⁷⁾ Ibid, p. 85—86.

⁸⁾ Ibid, p. 166—167.

⁹⁾ Ibid, p. 168—169.

¹⁰⁾ Ibid p. 229—230.

de guvern, ajunge cu siguranță matematică la soarta Poloniei.

Dar partidul național român va trăi! Nici interesele superioare ale statului, nici interesele dinastiei, nici interesele triplei-alianțe, nu ne-ar putea sili, ca să ne iscălim sentința de moarte. Dacă sute de ordonanțe și sute de legi ar decreta moartea partidului, și dacă sute de mii de baionete ar încerca să câștige sancțiune acestui decret barbar, noi totuși vom trăi!

Puterea noastră este mai mare și nu se poate învinge, căci partidul național român trăiește în conștiința milioanele de cetățeni!

Fundațiunea pentru ziaristi. Revista »Națiunea« în numărul său mai nou apreciând însemnătatea »Fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria«, creiată de marinimila d-lui Dr. Ioan Mihu, zice următoarele:

»Ziaristii noștri și familiile lor trăiesc aproape în mizerie; din leafa modestă ce o au, abia își pot acoperi cheltuielile zilnice, necum să poată pune ceva la o parte pentru caz de boală sau bătrânețe, sau pentru a asigura viitorul familiei lor. În redacția folior ce apar zilnic, de multe ori abia găsim 2—3 muncitori, cari nu pot să aibă timp de odihnă, cu atât mai puțin bani pentru ca să plece în fiecare an, — fie măcar pe timp de trei săptămâni — la băi sau volaj de recreare. Și așa să nu ne mirăm, dacă mulți ziaristi — ca de pildă Maior și Traian H. Pop, — sunt doborâți și îngropați înainte de vreme. Iar doamna Lucreția Russu-Sirianu rămâne în mizerie și dacă n-ar fi venit în ajutor generozitatea unor distinși patrioți din România (d-nii C. C. Arion și N. Iorga), n-ar avea pânea de toate zilele.

»Am dori din tot sufletul, ca fundațiunea aceasta să crească cu pași grăbiți, ca astfel să poată răspunde cât mai curând și cât mai bine nobilii meniri, ce o așteaptă. Nu ne îndoiim, că de aci încolo se vor găsi mulți români inimoși, cari vor urma pilda frumoasă dată de d-l Mihu.

Inregistrăm la acest loc, că pentru augmentarea acestei fundațiuni, d-l Vasile Goldiș, fost deputat, directorul ziarului »Românul«, a contribuit 50 cor.; aceeași sumă a dăruit și redacția acestui ziar.

Camera. Evenimentul zilei de ieri a fost discursul lui Tisza în cameră. Leul dela Geszt a vorbit pe placul celor dela guvern, a combătut pe Apponyi și indeosebi pe Andrassy, relevând acestui din urmă inconsecvențele. Tisza a osândit obstrucția, cu deosebire felul obstrucției de acum. A arătat necesitatea reformelor militare, avantajile proiectelor prezente,

chiar și în privința limbei. El votează speșele provăzute în proiecte, pe cari le conzideră ca jertfe pentru consolidarea monarhiei ca mare putere. A atacat fostul regim de coaliție și a zis, că coaliția a căzut mai cu seamă din cauză, că n-a putut valida nimic din programul său.

Ca și Khuen, Tisza crede, că reformele din proiect vor triumfa.

Partidul muncii a făcut în culoare mari ovațiuni lui Tisza.

In sesiunea de toamnă a parlamentului român ministrul Arion va prezenta, după cum cetim în ziarele din regat, următoarele proiecte de legi: 1. Un proiect relativ la modificarea legii sinodale. 2. Un proiect pentru modificarea legii relativă la doctoratul în drept la universitățile din București și Iași. 3. Un proiect la modificarea legii pensiunilor în ce privește pe membrii corpului didactic, ce au fost excluși din învățământ pe baza unei sentințe condamnătoare.

Externe. Ziarul »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« scrie în revista sa săptămânală: Asupra stării actuale a negocierilor pendinte între guvernul german și cel francez cu privire la situațiunea din Maroc nu se pot face prin presă comunicațiuni oficiale sau semi-oficiale. Același lucru nici despre cursul ulterior și despre rezultatele posibile ale negocierilor. Prin urmare este cel puțin precipitat de a exprima satisfacțiune sau indignare asupra pretinselor declarațiuni oficiale. Momentul pentru aceea va veni numai dacă vor fi comunicațiuni autorizate asupra rezultatului atacerii diplomatice.

— Ziarului »Times« i-se telegrafiază din Teheran: Fostul șah Mohamed Ali este primit în triumf pe unde trece. Guvernatorul din Asrabad, unde s-a oprit fostul șah, a depus jurământul de credință în mâinile noului domnitor. La Isphahan s-au dat lupte pe străzi între aderentii fostului șah și trupele guvernului. Acestea din urmă au fost învinse și orașul a căzut în puterea lui Mohamed Ali. Situația guvernului este foarte grea. Chiar la Teheran fostul șah are șanse de izbândă, mai ales după succesele din provincie. Urcarea lui pe tron se ia ca sigură.

Casa românească la expoziția din Roma.

(Urmare și fine.)

Sala a doua.

A doua sală este consacrată artei retrospective cu caracter bisericesc. În mijloc domină portretul impunător al Regelui Carol I, de artistul G. D. Mirea. Pictura este încadrată de șase drapele ale regimentelor cari au luat parte la războiul

independenței României; un omagiu adus la a 50-a aniversare a Independenței Italiei, spre cinstirea căreia s'au organizat serbările și expoziția. M. S. Regele Italiei a fost viu impresionat de această atențiune, oprindu-se în delung în contemplația portretului Eroului dela Plevna și a drapelului victorios. Acvilele cu inscripția »Honor et Patria«, ce poartă în vârf vechile noastre drapele, amintesc din nou, și în câmpul armelor, origina comună a celor două popoare.

Pe partea superioară a pereților sălei, îmbrăcați cu pânză verzue, se desfășură o friză ornamentală, pictată de tinerii artiști O. Roguski și P. Troteanu. Ea reprezintă principalele mănăstiri și bisericici ridicale de Voevozii noștri, dând astfel o imagine sumară a bogăției și splendorii monumentelor din țară.

Influențe italiene în arta veche a bisericilor noastre se mai arată și în următoarele obiecte expuse: Chivotul în argint aurit și smălțuri dela Mănăstirea Cotroceni a lui Șerban Cantacuzino, din 1865. Dela același mănăstire și ale aceluiași domnesc citor sunt reunite aci: o câștie de argint aurit, pe al cărui disc este reprezentat în genunchi Voevodul Șerban Cantacuzino cu doamna și cei patru fi ai lor; un aghiazmatar cu marca și inițialele domnitorului; un disc mare de argint cu un splendid chenar înflorit, dela 1680; un alt disc de anaforă, mai mic, cu medaliene, reprezentând scene de vânătoare, din 1710.

Dela Constantin Brâncoveanu, care de asemeni a împrumutat din Italia frumoasele motive pentru minunata sa Mănăstire dela Horez, este expusă o biblie ferecată în argint aurit, purtând săpată o inscripție cu numele Voevodului și data 1692. Cartea evangheliei în grecește este tipărită la Veneția, în 1686.

În aceeași vitrină din dreptul ferestrei se mai află un potir de argint aurit și smălțuri dela Matei Basarab; două engolpioane din veacul al 16-lea, cu bogate scene reliefate; o cruce de lemn încadrată într'un cadru de argint, bogat ornamentat, datând dela Vintilă Voevod, 1532; și alte obiecte prețioase din colecțiile Muzeului de antichități.

În vitrinile dealungul zidului sunt expuse epitafiile, brodate în fir aurit, al lui Mircea cel bătrân dela Mănăstirea Cozia, din 1396; și al lui Ștefan cel mare, dela Mănăstirea Dobrovăț, din 1506; portretele brodate în fir pe catifea roșie ale doamnei și fiului lui Vasile Lupu; chipurile apostolilor Petru și Pavel brodate tot în fir pe catifea vișinie, încadrate în chenare cu ornamente florale pe fund verde, tot dela Trei-Erarhii lui Vasiliu Lupu, din anul 1639 etc. Seria acestor bogate broderii, de-o armonie uimitoare, este întreprinsă prin epitafire străvechi, prin rapide

și patru candelă de argint aurit din secolului XV—XVII. Acestea mai ales dovedesc influența occidentală, și în special italo-dalmată, asupra orfăurării străbunilor noștri.

Străinii despre casa românească.

Ceilalți pereți ai sălei sunt ocupați cu icoane vechi, provenind din colecția Casei bisericii, a Muzeului de antichități și a celui de etnografie.

Cele mai multe din aceste picturi, datând mai ales din veacul al 18-lea, amintesc prin stilul lor sever începuturile picturale ale Renașterii Italiene. Icoanele madonelor cu figurile lor lunguete și atât de frumos stilizate, pe bogatul lor fund aurit, cât și celelalte nestimate obiecte bisericesti expuse în această sală, au stârnit o vie admirație nu numai din partea cunoscătorilor, dar a tuturor vizitatorilor fără deosebire.

Cunoștințele străinătății despre arta noastră fiind nule până azi, nimeni nu bănuia, că posedăm asemenea tezaure neprețuite nu numai prin valoarea lor proprie cât și mai ales ca documente ale istoriei artei universale. Expoziția internațională dela Roma procurându-ne prima ocazie de-a releva străinătății arta noastră veche, cu totul ignorată peste hotare, am crezut necesar să duc cât-va din speciimenele cele mai caracteristice, respectând tot de-odată, pe cât posibil și prescripțiile programului secțiunii din St. Angelo.

Neputând participa la expoziția dela Vigna Cartoni, din cauza lipsei de spațiu și timp, trebuia ca cel puțin la secția retrospectivă să fim reprezentați în mod tot atât de demn ca și la cea arheologică.

După părerea unanimă a specialiștilor și a comisarilor expoziției, casa românească este una din cele mai caracteristice, unilare și interesante din întreg cuprinsul secțiunilor streine din Sant-Angelo. Aceasta se datorește în primul rând favoarei cu totul speciale cu care a fost primită propunerea participării noastre, deși era venită în urma consimțământului tuturor celorlalte state.

»Liga Culturală« la mormântul lui Radu-Vodă Șerban.

D-nul Iorga a spus, la Congresul Ligii Culturale din Craiova: »Dacă ar fi să prăznuim datele amintitoare de dureri și de înfrângeri ale neamului nostru, am prăznuii în fiecare zi câte o asemenea dată. Dar noi trebuie să ne întărim credința și să ne înălțăm sufletul la amintirea faptelor glorioase ale trecutului. Radu-Vodă Șerban, urmașul lui Mihai Viteazul, ne dă un asemenea prilej. Nu era tocmai ușor să urmezi lui Mihai Viteazul. Radu Șerban, ctitorul mănăstirii Comana,

Dela acest proprietar de moară cu nume, care sună a nemțește, a răsărit pentru această mult încercată »vármegye« acel bărbat, care a fost *Iosif Man*, mort la 1876, fost comite suprem, — *fișpan* — al Maramurășului, român bun, neobosit luptător pentru realizarea acelui vis frumos, ce s'a intrupat în acea »Asociațiune pentru cultura poporului român din Maramurăș«, care astăzi, așa, cum e, căci ar putea să fie și altcum, e totuși unica avere, unica moștenire a acestor bieți clăcași, fără zi de sărbătoare, cari își trudesesc din zori până'n noaptea adâncă oasele zdrobite de muncă, care abia le aduce atâta, cât să-și »rânduiască« camețile pe la Ovrei, fără ca de preste munții pleșuvi ce le închid cărările înspre Ardeal și înspre »țeară« să primească vre-o vorbă de dragoste frățască, vre-un sfat părintesc ori vre-un ajutor moral dela acei cari li numesc »frați buni«, »frați dragi«, dar cari se interesează mai mult de cutremurele de pământ din Chile și Sicilia, fără să vrea a ști că de multe zeci de ani să cutremură din temelii acel pământ sacru, care e uitatul nostru Maramurăș. De zeci de ani ei n'au primit dela »frați« decât vorbe de ocară prin »uisaguri« și doar în timpurile din urmă ceva cărți bisericesti, scrise cu litere românești, dela acela, carele e unul singur pe rotogolul lumii, ce simte cu adevărat, din băierile

inimei, durerea unei fărâmatări de neam, care istovindu-și izvorul liniștitor al lacrimilor își amortește acum, desnădăjdut, bucată aceia de carne, care mai simte încă, cu rachiul otrăvit al Jidanului, ca să-și uite de năcazuri și de sărăcie. Iar *El*, acesta e »*dascăl la cea mai mare școală românească dintre câte sunt pe lume*«³⁾, și când a făcut o călătorie prin Maramurăș, a fost luat în bătaie de joc de-ai noștrii pentru barba-i lungă ca a »*Zizilor*« și pentru cojocu-i mișos, care-l ferea, cât de cât, împotriva frigului iernii necruțătoare.

Și lucrurile acestea triste se petrec acum, în »*veacul luminii*«, al aeroplanelor, când ne interesează altă lume, a pasărilor, cari sunt ale lui Dumnezeu și nu lumea aceia care, — bună, rea — e a noastră... Să ne reîntoarcem deci la acele »*Intunecimi ale evului mediu*«, când aveam cântece de dragoste curată și hore de joc și cântece vitejești și povești cu Feți Frumoși și Ilene Cosânzene, multe, multe... și nu erau drumuri de fier și nu erau doine de jale, nici »*Zizi*«, nici executori.

³⁾ Citatul e reproducere dintr'o convorbire avută cu un țaran la *Apsa de mijloc*. E vorba despre d-nul *Nicolae Iorga*.

Acest *Peterman* din Șieu era înrudit de aproape cu urmașii lui *Ioan din Dolha* și după cum rezultă din o fasiune perenală, datată din 20 Ianuarie 1420, proprietatea donațiunii aprobate cu un an înainte din partea regelui, fusese a acestora, cari apoi, pe lângă permisiunea regelui dăruiesc lui *Peterman* »*din dragoste frățască*« moara și partea de moșie; nimeni să nu îndrăznească a-l stânjeni pe acesta în exercitarea drepturilor sale de proprietar adevărat, căci atunci cei din Dolha vor sări în ajutorul fratelui lor drag năpăstuit⁴⁾. La 1458 *George Man* ajunge în dușmănie cu cealaltă familie fruntașă din Șieu, cu familia *Dunca*, pentru-că aceasta și încă alte 3 familii din *Dragomirești* li încălcaseră pe nedrept nește pământuri arătoare și alte realități ce să țineau de moșia lui⁵⁾. Din această familie *Dunca* din Șieu își tragea originea scriitoarea noastră *Constanța Dunca-Schiau*. Moșia din Șieu a celor din Dolha, dimpreună cu alte 3 moșii din Maramurăș e confiscată când, adeseori amintitul *Ambrozie din Dolha* devine vinovat de crima de a fi înneat pe fratele său *Ostaș* din *Saraseu* în undele Tisei. Regele *Matia Corvinul* dăruiește moșiiile confiscate mamei sale, *Elisabelei Szilágyi*⁶⁾.

⁴⁾ *Mihályi*: O. C. p. 248—249.

⁵⁾ *Ibid.*, p. 417—418.

⁶⁾ *Ibid.*, p. 470—471.

Pe la 1473 această moșie regească, dimpreună cu alte 16 moșii maramurășene (Bărzana, Iza, Apsa de jos, Rozavlea, Strimtura, Ruscova, Botiza, Bedeul, Kis-Kirva, Crăciunești, Várallja, Bocicoul, Biserica albă, 2 Vișiaie și Borșa) e dăruită lui *Nicolae Drágyf* din *Bélek*. Introducerea se face în Martie a aceluiaș an, dar provoacă o protestare vehementă din partea tuturor moșnenilor de pe aceste moșii⁷⁾. Cu 7 ani mai târziu, la 1480, când se demandază introducerea lui *Bartolomei Drágyf* asemenea din *Bélek*, conventul din *Lelesz* își ține de datorință să amintească, că deja din prilejul primei donațiuni, făcute acestei familii, interesații au ridicat protest; între aceștia erau și cei dela Dolha⁸⁾. La 1487 un nobil din Șieu, *George*, zălogeste 2 moșii, respective 2 sesiuni de iobagi lui *Toma Groza* din *Jeud* pentru 27 galbeni florentini. În acelaș an se iau noi dispoziții în chestia posesiunilor familiei *Drágyf*⁹⁾.

(Va urma.)

⁷⁾ *Ibid.*, p. 517—519.

⁸⁾ *Ibid.*, p. 548—550.

⁹⁾ *Ibid.*, p. 587—591.

a fost vrednic de înaintașul lui, căzând însă și el tot în aceeași greșală, de a crede, că mila ori dragostea dușmanului sunt mai de folos neamului decât vitejia lui însuși. De aceea, zice d-nul Iorga, «oricând, dacă vom crede în noi, putem birui, dar, de câte ori vom închina biruința noastră la picioarele unuia mai mare, vom cădea pentru a nu ne mai ridica.»

Deci la trei sute de ani de la a doua biruință de lângă Brașov, Liga Culturală a ținut să-și adune membri în jurul mormântului Domnului biruitor, la Comana, în mica biserică neglijată, așezată în mijlocul mănăstirii și mai neîngrijite, aproape în ruină, cu zidurile fără tencuielă, arătând incuria prezentului față cu pietatea trecutului.

Acolo, după oficierea unui parastas, d-nul G. Bogdan-Duică, în numele Ligei, ne aduce aminte datoria noastră de azi în fața trecutului acestuia de vitejie, care duce, neapărat, la biruință. D-nul Aurel Scurtu, din Giurgiu, ne aduce aminte altceva: «Că nu suntem în stare să păstrăm nici ceea ce am primit de la înaintași; dovadă această mănăstire, dovadă locul Călugărenilor, nu departe de Comana. D-nul Vasilescu din Ploiești, face legătura între manifestările sufletului nostru din trecut, prin biserică, artă, literatură, și datoria noastră de a le păstra intacte și curate.»

Atară, în fața bisericii, d-nul căpitan Tudor Popescu, secretarul secției din București, spune câteva cuvinte despre Domnul serbătorit azi și despre mănăstirea ridicată de el. D-nul general Liviu Drăgolescu, din Craiova, vorbește de datoria noastră de a ne întoarce gândul către acel, care prin munca și păstrarea lui, a dat la iveală trecutul neamului nostru, cu căderile dăttoare de învățături și cu biruințele dăttoare de nădejdi ale lui. Se hotărăște expediția unei telegrame către d-nul Iorga.

Masa s'a luat în pădure, lângă «Fântâna de la nuc», izvor de apă rece în mijlocul unei păduri minunate. S'a expediat, după propunerea, primită cu entuziasm, a d-lui Tudor Popescu, următoarea telegramă Alteței Sale principelui Carol, membru de onoare al Ligei:

Pentru Comitetul Ligei,
G. Bogdan-Duică.»

Iată și telegrama către d-nul N. Iorga, care, bolnav, n'a putut lua parte la această serbare, spre marea părere de rău a tuturor:

«Membrii Ligei Culturale, adunați să glorifice amintirea biruitorului Șerban-Voevod, își îndreaptă gândul către redesteptătorul conștiinței naționale și către istoricul revelator al trecutului și-i doresc grabnică însănătoșire.»

A fost frumoasă această excursie răscolitoare de amintiri și dăttoare de nădejdi. Liga Culturală, în lipsa altor inițiative, să facă asemenea lucruri cât mai dese ori!

(Neam. Rom.)

ȘTIRI.

— 12 Iulie v.

D-l profesor univ. N. Xenopol, care de curând a fost ales de membru titular la «Societatea de economie politică» din Paris, va ține în toamnă la reuniunea societății internaționale de drept comparat și de economie politică, ce se va întruni la Heidelberg, o conferință asupra problemei agrare în Europa orientală.

Pedagogie superioară. În institutul pedagogic superior de stat din Budapesta e primită și o română, d-ra Aurelia Suciu din Gherla. D-ra Suciu și-a făcut studiile pedagogice pentru școlile elementare—primare în preparandia de stat din Cluj, acolo a depus examenul de calificare, cu succes eminent. Dorim, ca să vedem, la timpul său, pe eminenta candidată, funcționând la o școală civilă, sau superioară română din patrie.

Călduri. Nu numai la noi, ci în toată Europa sunt călduri mari, în unele locuri insuportabile. S-au întâmpat și cazuri de decese din cauza căldurii. În Viena s-au bolnăvit sute de oameni și unul a murit de insolatie. Tot de insolatie au murit în Londra 18 oameni, în Köln 10, în Hamburg au fost transportați în spitale 30 de oameni etc.

Prognosticul institutului meteorologic din Budapesta este: *timp foarte cald și uscat.*

Prinderea unui spărgător evadat. Spărgătorul Făzekas, care, precum anunțasem, a evadat din închisoarea tribunalului din loc, a fost prins în Sinaia și adus la Brașov.

Recomandăm magazinul nostru ca cel mai efin și mai solid; avem toate obiectele de modă pentru dame și domni, pregătim costume în timpul cel mai scurt. Cel mai mare asortiment în *lingerie și confecțiune.* — Frații Simay.

Mutarea unor sate din Moldova. În urma groaznicelor inundații din Moldova guvernul român a hotărât să studieze chestiunea mutării satelor, cari au fost distruse de inundații pe malurile Siretului și ale Prutului. Satele Clucereasa, Blehani, Nămăloasa, Cătun și Corbu trebuie să fie neapărat mutate din locul lor actual — mai ales că ele au fost cu desăvârșire cotoprite de apă.

Circuitul aerian între Petersburg și Moscova. Eri dimineața s'a început sborul între Petersburg și Moscova, la care iau parte șapte aviatori ruși. Ziua primă n-a prea fost favorabilă aviatorilor ruși. Aviatorul Maslennicoff, care avea și un pasager, a căzut lângă localitatea Posno, iar aviatorul Utotșkin lângă Nowgorod. Aparatele s'au sfărâmat, aviatorii au scăpat însă teferi.

Mare incendiu în Stambul. Duminecă după prânz a izbucnit în Stambul un incendiu, care din cauza vântului puternic s'a întins iute în mai multe direcțiuni. Mai multe cartiere au fost prefăcute în cenuse. Toate biurourile statului major general, cari se află într-o clădire separată, nu departe de ministerul de război au ars. Se asigură că arhivele și toate documentele au fost salvate la vreme. Clădirile ministerelor de război și de finanțe sunt neatinse.

Noul local de consumațiune Ig. Mircea. Cetim în ziarul «Acțiunea»: De trei luni publicul aștepta cu nerăbdare deschiderea noului local de consumațiune al d-lui Ig. Mircea din B-dul Academiei. În fine eri (Duminecă) în prezența a sute de persoane din elita Capitalei noua Bodegă a fost deschisă. În adevăr publicul a așteptat mult dar rezultatul practic a fost uimitor. Vechiul local George Cosman a fost transformat și amenajat astfel că a provocat admirația tuturor. Ambele saloane sunt de o eleganță uimitoare, mobilate excelent. E de prisos să mai vorbim de mărfurile care le debitează și care excelează prin superioritatea vinăurilor cele mai fine și prin champagnea cea mai superioară. În asemenea condițiuni e drept proverbul că omul sfințește locul. D. Ig. Mircea unul din coproprietarii firmei «Frații Mircea» deși e licențiat în drept, totuși s'a consacrat comerțului realizând progrese uimitoare. În asemenea condițiuni firma Ig. Mircea, e predestinată a pași necontenit pe calea progresului. Competința, forța de muncă, activitatea și energia fraților Ig. Mircea puse paralel cu amabilitatea d-lor au fost cauza care i-a condus la succes.

Holera la Triest. Știri particulare din Triest anunță că în spitalul de acolo se află internate 51 persoane bănuite a fi ațituse de holera. Pentru eventualitatea când spitalul ar deveni neincăpător, primăria a transformat în lazaret de izolare o vilă proprietatea comunei. Serviciul sanitar din ministerul de interne alături a dat un comunicat, după care holera aziatică a fost constatată pe cale de analiză bacteriologică la un marinar sosit la Triest în ziua de 9 c., cu o corabie italiană venind din Galipoli. O telegramă mai nouă din Triest anunță că chelnerul Mariani a murit de holera.

Milliardarii Americani se plâng contra fiscoșului. Ziarul «Daily Telegraph» publică o telegramă din New-York, în care este vorba despre revolta contra fiscoșului provocat între miliardarii americani. Aceștia se plâng că au fost impuși de fisc la taxe exorbitante. «Distracția Democratică de a storce bani de la cei bogăți» — cum se exprimă ei, poate fi simpatizată de mase, dar dacă e dusă la extrem poate avea efectul de a ucide «găina cu ouăle de aur».

Cu alte cuvinte se poate ca bogătașii să se decalidă a părăsi America pentru a-și duce capitalurile lor într-o țară, unde sunt mai puțin loviți de taxe. Rockefeller cel mai bogat om din lume, se plânge contra autorităților fiscoșului, cari pretind o taxă de 30 mil. pentru averile lui, iar senatorul Clark cere ca taxa de 17 mil. jum. im-

pusă pentru averea lui mobilă, să fie redusă la 8 mil.

Dare de seamă și mulțămire publică. La petrecerea de vară, aranjată în Beclean (com. Solnoc-Dobăca) în 12 Iulie a. c. în favorul bisericii gr. cat. din loc, au binevoit a suprasolvi următorii domni: Vasile Botean 20 fil. Petru Chereșteș protopop 2 cor. Ioan Halasu 50 fil. George Născuț, Dumitru Roman, Teodor Agace, și Alexandru Ungur câte 1 cor. Ioan Cărcu 2 cor. Dr. Octavian Pavelea 3 cor. Dr. Aurel Iuga 4 cor. Nicolae Găvriliuț 6 cor. Reșcovits O. Milan 1 cor. N. Aluș 50 fil. Primiască numiții domni și pe această cale mulțămimile noastre cele mai călduroase pentru sprijinul ce ni l-au arătat. S'au încasat în total 383 cor. 08 fil. Spesele petrecerii au fost 106 cor. 40 fil. Rezultă deci un venit curat de 276 cor. 68 fil., care sumă s'a depus la bancă pe numele bisericii. Beclean la 22 Iulie 1911. Gregoriu Pușcariu, protopop—prezident. Ioan Rebrean, cassar.

Avls. Caut un candidat de avocat cu praxă. Concurenții sunt rugați a se adresa la subscrisul *Basilii P. Hârșianu* avocat în Sibiu.

S'a găsit un costum de dame (rochie și pardesiu, de culoare vânătă. Se află la poliție.

Vederi cerești.

În 7 Iulie, la 3 h. 23 m. 48 s. dimineața, cu ajutorul unui simplu binoclu, C. C. Kiess, dela Observatoriul Lick de pe muntele Hamilton (California), a descoperit o cometă, de mărimea 6—7, cu mișcare îndreptată spre sud-vest și trenă. Poziția corpului era, pe timpul indicat: AR = 4 h. 51 m. 52 s. Decl. = + 35° 15' 2".

Zilele următoare, spre dimineața, cerul fiind în mare parte acoperit, ori și dacă era senin, fiind spălăcit de lumina pătrarului ultim de Lună, eu nu am putut zări cometa până Luni dimineața, 24 Iulie, pe la orele 2. Se afla între Capră și Perseu, sau, mai exact la AR = 4 h. 17 m. 30 s. Decl. = + 31° 55 m. 0s.

Avea aspectul unei nebulozități rotunde, cu condensatie centrală și o mică urmă de trenă.

H. Kobold, dela Observatoriul central din Kiel, a calculat orbita provizorie a cometei. Elementele orbitei oferă asemănare mare cu ale cometei 1790 I, ce o descoperise Carolina Herschel.

Tot dimineața, se ridică până sus, de-asupra orizontului, Pleiadele sau Găinușa, urmată la distanță de Hyade cu Aldebaran, sau Ochiul Taurului. Mai sus de Găinușă și ceva spre sud-vest, strălucete în lumină gălbui și liniștită, planeta Saturn cu minunatele-i inele. Și mai spre sud-vest scapără *Marte*, roșu ca focul.

Orășenii cei cu multe serate și sindrofii, pregetă de a-se scula la o oră așa de incomodă. Dar țărani noștri, observă Găinușa de pe la *Vartolomeu* (21 Iunie).

Gavr. Todica.

Teatru și petreceri.

Tinerimea română din Lugoj aranjează sub egida filialei Lugoj a societății pentru fond de teatru român o reprezentațiune teatrală Sâmbătă la 16/79 Iulie 1911, în teatrul orășenesc, la care invită respectuos. Se va reprezenta «*Logodna dela sfânt Ion*», dramă populară în 4 acte de Augustin Szilagy, înaintea căreia va cânta corul tinerimii sub dirigența d-lui Ioan Băcău 1. I. Mureșan «*Mi-e dor*» cu soli de tenor (d-nii E. Grădinaru și V. Preda). 2. Flechtenmacher Vidu: «*Dorul instrăinatului*». 3. *.* Doină din bătrâni cu soli (d-nii E. Grădinaru, V. Preda și V. Bocu). 4. I. Paulian: «*Marșul dorobanților*».

După reprezentație urmează petrecere în grădina de vară «*Concordia*», dansuri naționale. Inceputul se face precis la orele 8 și jum. seara. Venitul curat este destinat instituțiilor filantropice-culturale din loc.

Petrecere în Oravița română. Primim la redacție o invitație la producțiunea, ce o va aranja reuniunea gr. cat. de cânt, «*Concordia*» din Oravița-rom. cu concursul d-lui Iuv. Valeriu Sas din Nevrincea, Mercuri la 2 August st. n. 1911 (în ziua Sf. Profet Ilie) în grădina dela «*Coroana Ungară*» din Oravița-mont. sub conducerea d-lui Iuv. Ioan Bogdan, cu următorul Program: 1. *.* «*Doină Haiducească*», cor bărbătesc cu soli. 2. C. Savu: «*Dragostea dintâi*», cor mixt cu solo de sopran. 3. Speranță: «*Solomon unguresc*», anecdotă predată de d-nul Valeriu Sas.

4. I. Vorobchievici: «*Mănăstirea Putnei*» cor bărbătesc cu solo de barit. 5. I. Vidu: «*Răsunit dela Crișana*», cor mixt cu solo de bariton. 6. A. P. Bănuț: «*Achim Filăru*» monolog comic predat de d-nul Valeriu Sas. 7. «*Vlăduțul mamei*», comedie originală cu cântece într-un act de I. Lupescu. După producțiune joc.

Bibliografie.

«*Națiunea*». Din esecenta revistă politică și culturală, redactată de d-l Dr. Ludovic Csato a apărut Nr. 5 Iunie 1911 cu următorul cuprins:

Fermentație politică generală, Dr. Cassiu Maniu. Cântece (poezie), Hyperion. Episcopul Leményi, Dr. Ștefan Pop. Fundațiunea pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria, Dr. L. C. Epigrame, Valentin Bude. Contribuțiuni la istoria gramaticii române, Dr. Ștefan Pop. Nu există partid național? Dr. Ludovic Csato. Un discurs, Virgil Arlon. Răvaș politic, L.—c. C—o. Spalma, Z. Bârsan. Ursita, Victor I. Csato.

Dăm azi din aceste, articolul: «*Nu există partid național?*» de Dr. Ludovic Csato.

Diverse.

Teatrul ambulant.

Un antreprenor de teatru din Paris, Gemier, vrea să întreprinză descentralizarea teatrului în Franța, adică vrea să facă, ca nu numai Parisul, ci și celelalte orașe, cât de mici ale Franței, să poată asculta actori distinși și piese bune.

Spre a-și putea realiza gândul, se întoarce el oareși-cum la trupele călătore de pe vremuri. Dar aceasta vrea să o facă în mare și în locul chirvanelor de altă dată, el va călători și-și va transporta bagajele în vagoane aranjate după toate cerințele moderne, trase de locomotive cu aburi sau electrică. Unele din aceste vagoane cuprind locuințe, altele garderobe și vestiare pentru artiști și artiste, altele iarăși servesc pentru transportarea cortului de teatru, care așezat din oraș în oraș, într'un timp scurt de 15 ore, este așa de vast, încât pe lângă scena destul de încăpătoare, are pentru public loc pentru 1850 spectatori. Pentru luminat are 2000 de lămpi electrice și pentru producerea curentului necesar are mașini electrice și dinamourile trebuincioase. Și ca să nu-și piardă nicăiri timpul zadarnic, a lăsat să i se construiască un al doilea cort de teatru, tot așa de mare ca celălalt, care să se poată ridica în localitatea vecină, unde are să joace în urmă în timpul cât el joacă în altă localitate. Primele reprezentații în acest aparat monstru le va da în suburbiile Parisului, apoi va porni spre Nordul Franței și în cinci ani speră să străbată întreaga Franță. Convoul întreg va avea 20 vagoane.

ULTIME ȘTIRI.

Constantinopol, 25 Iulie. Abia eri dimineața a putut fi localizat incendiul. Mahalaua creștinească Valanga a fost și ea distrusă de flăcări. Se svonește, că ar fi fost arse 10,000 *prăvălii sau case, mai multe moschee școli și o biserică.* Pagubele se evaluează la 10 milioane franci. Numărul pompierilor răniți nu se cunoaște. Marele vizir și miniștri au fost cu toți pe locul dezastrului. Se afirmă, că focul se datorește imprudenței unui arab care făcea cafea într'un han. S'au făcut însă mai multe arestări. Ministrul de război Mahmut Sefket a fost greu rănit de o grindă arzândă.

Paris, 25 Iulie. La «*Credit Fonciar American*» s-a descoperit o lipsă de 100 milioane franci. Peste 1000 de depunători și-au pierdut întreaga avere.

POSTA REDACȚIUNII.

«*Naț.*» în Bp. Acceptat. Merg azi seriosoarea.

Proprietară:

Văd. Elena Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor resp. Ioan Spudercu.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de
facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Nr. 336—1911

a. f. c. sc. d.

Publicare de concurs.

La gimnaziul superior fundațional din Naszód are să se umple cu 1 Septembrie 1911 pe cale de alegere o catedră de profesor ordinar.

La această catedră pot suplica concurenți calificați pentru școlarele medii cu limba de propunere română din limba maghiară-germană eventual maghiară-latină.

Această catedră e împreună cu următoarele emolumente:

a) dacă se umple cu profesor suplent, 1600 coroane anual.

b) dacă însă se umple cu profesor ordinar:

1) plata fundamentală 2200 coroane anual, care se întregeste din visteria statului pe baza Normativului Nr. 95333—1906 la 2600 cor.

2) promovare în clasa mai înaltă de plată (în înțelesul normativului amintit mai sus).

3) cel mult în cinci rânduri aduse cincinale a 200 coroane.

4) cuartir liber.

5) profesorul ordinar care se va alege e membru îndreptățit și obligat la fondul de penziune al profesorilor cari nu sunt de stat.

Această catedră are să se ocupe la începutul anului școlar 1911/12.

Concurenții să-și trimită cererile ajustate cu documente, cari să justifice religiunea lor, etatea, studiile făcute, calificațiunea profesorală, serviciul de până aici și referințele de deobligament militar și adresate la subscrișul comisiunii administratoare până la 10 August 1911 pe calea direcțiunii gimnaziului superior fundațional din Naszód și aceasta cu atât mai vârtos pentru că cererile intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Din sedința comisiunii administratoare a fondurilor centrale școlare și de stipendie din districtul Năsăudului ținută în Naszód la 5 Iulie 1911.

pentru prezident:

Dr. Paul Tanco m. p. secretar

Dr. Nestor Simon m. p.

F. Wertheim & Comp.

K. k. priv. fabrică de casse de bani k. k. liferanți ai Curții.

Liferanți pentru k. k. Erar și primele Institute de bancă și credit,

Praga, Viena, Budapesta.

Tresore de Bancă pancerate (Cameră de oțel) construcția cea mai nouă.

Safe-Deposits

uși de oțel pancerate și garantate contra spargerii sau sfredeliri. Casse de oțel pancerate patentate cea mai modernă construcție. Căptușeli de oțel pancerate din material ce nu se poate sfredeli.

Reprezentant: **Otto von Roll, Brașov.**

Cataloge și devisuri gratis și franco.

Stabilimentul băilor Eforiei

Strada Băilor Nr. 1 și Strada Prundului Nr. 4.

Deschiderea băii de vară.

Se aduce la cunoștințe p. t. Publicului, că

basinele băii de vară (în liber)

cu apă din apeductul orașenesc, încălzită cu abor, s'au deschis **Miercuri în 5 Iulie n. 1911** și rămân deschise în fiecare zi dela **6 oare** dimineața până la **7 oare** seara și auume:

1. Basinele mici separate pentru domni și dame, toată ziua.

2. Basinele de inotat în fiecare zi dela **6—8 oare a. m. pentru domni**; dela **8—11 oare a. m. pentru dame** și dela **11 oare a. m. încolo iarăși pentru domni.**

Eforia școlară.

Publicațiune.

Pentru liferarea de **350 de stâneni de lemne de fag** pe seama subsemnatei Eforii școlare, se publică prin aceasta concurs, cu termen până la **31 Iulie stil nou 1911.**

Ofertele se vor adresa către Eforia școlară.--

Brașov în 13 Iulie 1911.

Eforia școlarelor centrale
gr. or. rom. Brașov.

1—5

Avis!

Subsemnatul avocat Dr. Ioan Moșoiu fac cunoscut că din 1 Iulie a. c. st. n. mi-am mutat cancelaria advocațională în piața principală Târgul grâului Nr. 4 lângă biserica românească.

Brașov la 1 Iulie 1911.

cu stimă

Dr. Ioan Moșoiu
avocat,

Publicațiune

Pentru demolarea caselor din Strada Prundului Nr. 39 și 41 dimpreună cu toate supraedificatele, ce se află în aceste curți și pentru cărățul molozului și curățirea completă a locului se escrie licitațiune cu oferte închise.

Ofertele au să se înainteze subsemnatei Eforii școlare până cel mai târziu în 17/30 Iulie 1911 la 10 care a. m.

Brașov, în 2/15 Iulie 1911.

Eforia școlarelor centrale gr. or. române din Brașov.

O Damă

care ține mult la cultivarea pielei, cu deosebire pentru a înlătura pisturile și conserva obrazul și teint frumos, se spală numai cu

Săpun din lapte de crin

marca „Steckenpferd“ de Bergmann și Comp. Tetschen a/E.

Se află de vânzare bucată cu 80 b. în farmacia, droguerii și parfumerii.

Nr. 61—1911.

Anunț de licitațiune.

În 24 Iulie st. v. (6 August st. n.) a. c. la oarele 2 după amiază se va da pe cale de licitațiune minuentă în întreprindere edificarea bisericii rom. gr. or. din Măgura (Bran Törösvár).

Prețul de strigare 18104.03 cor.

Vadiu are a se depune 5% din prețul de strigare, în bani gata sau hârtii de valoare.

Licitațiunea se va ținea în oficiul școlăriei.

Planul preliminarului de spese și condițiunile se pot vedea la oficiul parohial în Măgura și la oficiul protopresbiteral în Zărnești.

Măgura, în 10 Iulie 1911.

Iosif Runceanu,
paroh preș. com. par.
1519 1—3

Ioan Hamzea
protopresbiter.

Tipografia Mureșanu Brașov

Târgul Inului nr. 30.

Biroul Tipografiei în curte et. I.

Telefon inter. nr. 226.

Aci se efeptuiesc toate comandele.

Acest stabiliment este aranjat din nou cu un bogat asortiment de material, cu cele mai frumoase și mai moderne corpuri de litere, provăzut cu toate mijloacele tehnice tipariului, astfel încât ne-a flăm în plăcuta poziție de a putea satisface pe terenul artelor grafice, și celor mai rafinate dorințe. Fără concurență, la nivoul recerut de timpul prezent s'a avântat Tipografia A. Mureșian, prin noua aranjare. Muncitori experți, puteri de primul rang. De aceea ne este posibil a pregăti urgent și cu acurateță ori ce lucrare cât de extinse, opuri, istorii, volume, monografii, și tot felul de lucrări cât de complicate la noi se efeptuesc prompt, cu febrilă iuteală, gust și frumsețe artistică, Prețuri moderate.

Ne rugăm pentru spriginirea binevoitoare prin dese comande.

Toate comandele, scrisorile, mandatele și banii, sunt a se adresa direct la

Direcțiunea Tipografiei A. Mureșian Brașov

IMPRIMATE, CĂRȚI, științifice, didactice și literare. — STATUTE, — foi periodice, Prețuuri curente, Protocoale tabelarice, tot felul de Invitări la petreceri, logodnă, cununie, în color și simple, lucrări artistice executate modern. Toate comandele vor fi punctual, grabnic efeptuite cu prețurile cele mai convenabile.

Atelier de arte grafice stabiliment nou aranjat cu cele mai frumoase litere

LUCRĂRI PENTRU

bănci, Bilanțe, Libele de depuneri executate artistic în toate culorile după dorință. Compturi, adrese Circulare, Scrisori, Firme, DIPLOME, GALANTERII, Bilete de vizită, Logodnă, Cununie, Necroloage. Tot soiul de tabele și anunțe prețuri foarte moderate. Cele mai moderne tiparitururi comerciale.

Stabiliment de nou asortat și aranjat cu cele mai bogate garnituri

„GAZETA TRANSILVANIEI“ cu numărul à 10 fileri, se vinde la tătungeria d-lui Dumitru Pop, zaraf str. Hirscher Nr. 4 și la Eremias Nepoții.

Publicațiune.

Pentru spoitul gimnaziului român gr. or. din Loc, (fațada și dosul) cu vâpseală de var eventual cu vâpseală de ciment, să publică licitațiune cu oferte închise până în 17/30 Iulie 1911 la 10 care a. m.

În ofertă are să se indice și materialul de folosit la vâpsit și timpul de garanță. Totodată se va alătura ca vadiu 10% dela suma ofertei.

Brașov, în 2/15 Iulie 1911,

Eforia școlarelor centrale gr. or. române din Brașov